

Kriminalitetsniveauet i kommuner og politikredse

- baseret på ny kommuneinddeling
og ny politikredsinddeling**

**SUSANNE CLAUSEN
JUSTITSMINISTERIETS FORSKNINGSKONTOR
APRIL 2009**

Indholdsfortegnelse

1. Undersøgelsens baggrund og formål.....	3
2. Kriminalitetsoplysninger.....	6
3. Oplysninger om demografiske og socioøkonomiske forhold mv.	6
4. Metode og analyse	7
5. Hvad influerer på kriminalitetsniveauet.....	8
5.1. Enlige kvinder med børn.....	8
5.2. Unge mænd	8
5.3. Husstande med 1 person	9
5.4. Urbanisering.....	9
6. Forventet kriminalitet i forhold til den faktiske	9
7. Diskussion.....	12
7.1. Registeret kriminalitetsniveau.....	12
7.2. Forventet kriminalitetsniveau	12
7.3. Faktorer uden betydning for kriminalitetsniveauet.....	14
7.4. Sammenligning med den tidligere undersøgelses resultat.	16
7.5. Afsluttende bemærkninger	16

1. Undersøgelsens baggrund og formål

I 2003 foretog Justitsministeriets Forskningsenhed en undersøgelse af kriminalitetsniveauet i kommuner og politikredse.¹ Siden har vi i Danmark haft en kommunalreform, som har reduceret antallet af kommuner fra 275 til 98, og ligeledes en politikredsreform, der har indebåret en mindskning i antallet af politikredse fra 54 til 12. Det er på denne baggrund – men også fordi kriminalitetsfordelingen kan have forandret sig – besluttet at gentage den tidligere undersøgelse, nu baseret på anmeldelser i år 2007. Trods større kommuner viser anmeldelsestallene i forhold til befolkningens størrelse således stadig store variationer mellem kommunerne. I 2007 var landsgennemsnittet 80 anmeldte straffelovsovertrædelser pr. 1000 indbyggere.² København har det højeste niveau med 151 straffelovsovertrædelser pr. 1000 indbyggere, mens Læsø har det laveste med 15 straffelovsovertrædelser pr. 1000 indbyggere.³

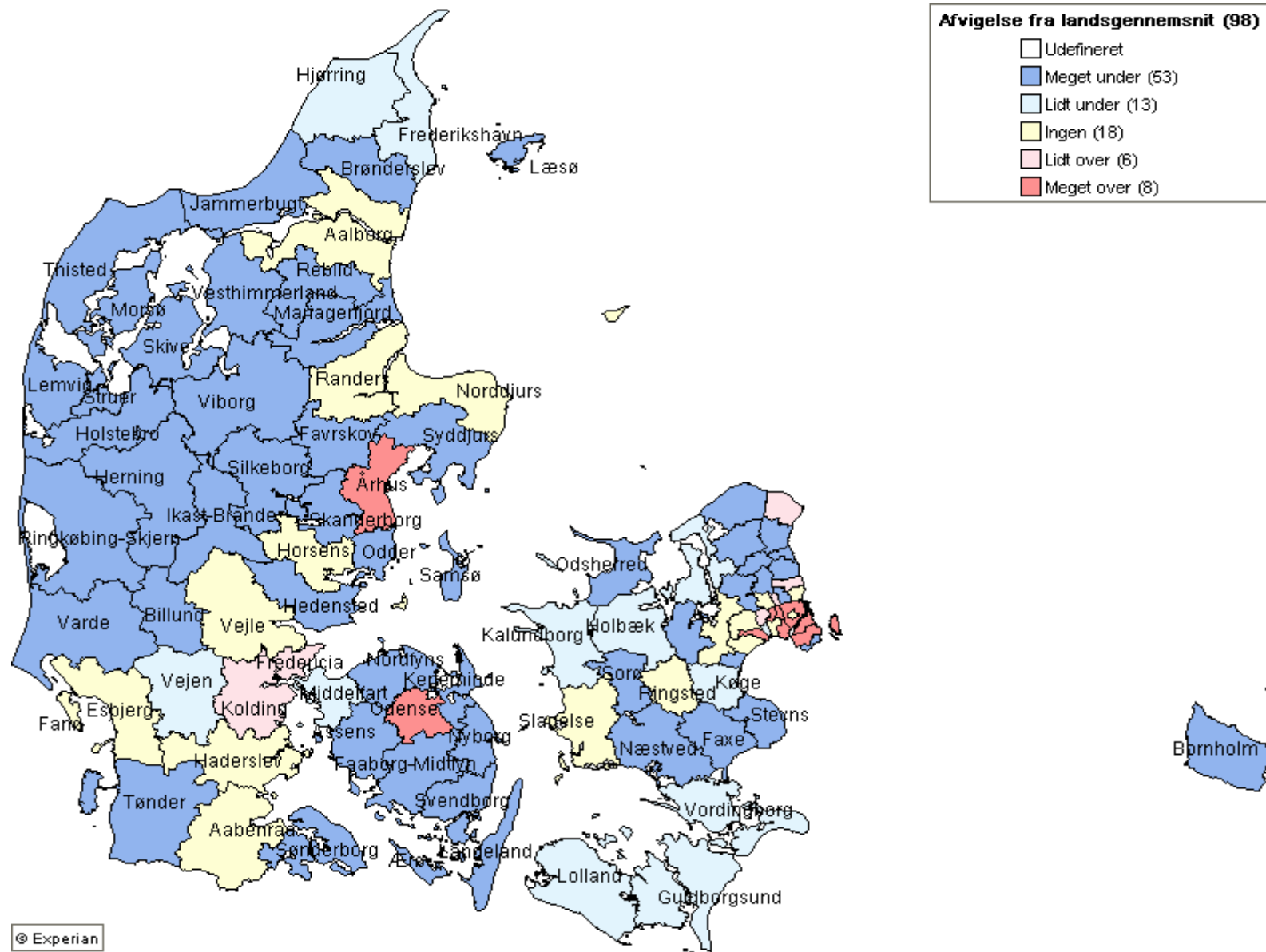
Kort 1 viser den generelle fordeling af kriminaliteten i kommunerne på landsplan, mens kort 2 viser fordelingen i hovedstadsområdet og Nordsjælland. En afvigelse fra landsgennemsnittet på mindst 20 pct. færre lovovertrædelser pr. 1000 indbyggere betegnes som *meget under* landsgennemsnittet, og kommuner, der har det, er markeret med en mørkeblå farve. En afvigelse på 10-19 pct. under landsgennemsnittet betegnes som *lidt under*, og disse kommuner er angivet med en lyseblå farve. Tilsvarende betegnes en afvigelse med mindst 20 pct. flere lovovertrædelser pr. 1000 indbyggere end landsgennemsnittet som *meget over*, mens afvigelser på 10-19 pct. over landsgennemsnittet anses som *lidt over*. Kommuner, der opfylder disse kriterier er angivet med henholdsvis en mørkerød og en lyserød farve. Det indebærer, at afvigelser, som ligger inden for intervallet -9 pct. til +9 pct. under og over landsgennemsnittet, betragtes som *ingen afvigelse* og er angivet med lys gul.

¹ Susanne Clausen & Britta Kyvsgaard: *Kriminalitetsniveauet i kommuner og politikredse – en modelafprøvning*. Justitsministeriets Forskningsenhed, København 2003.

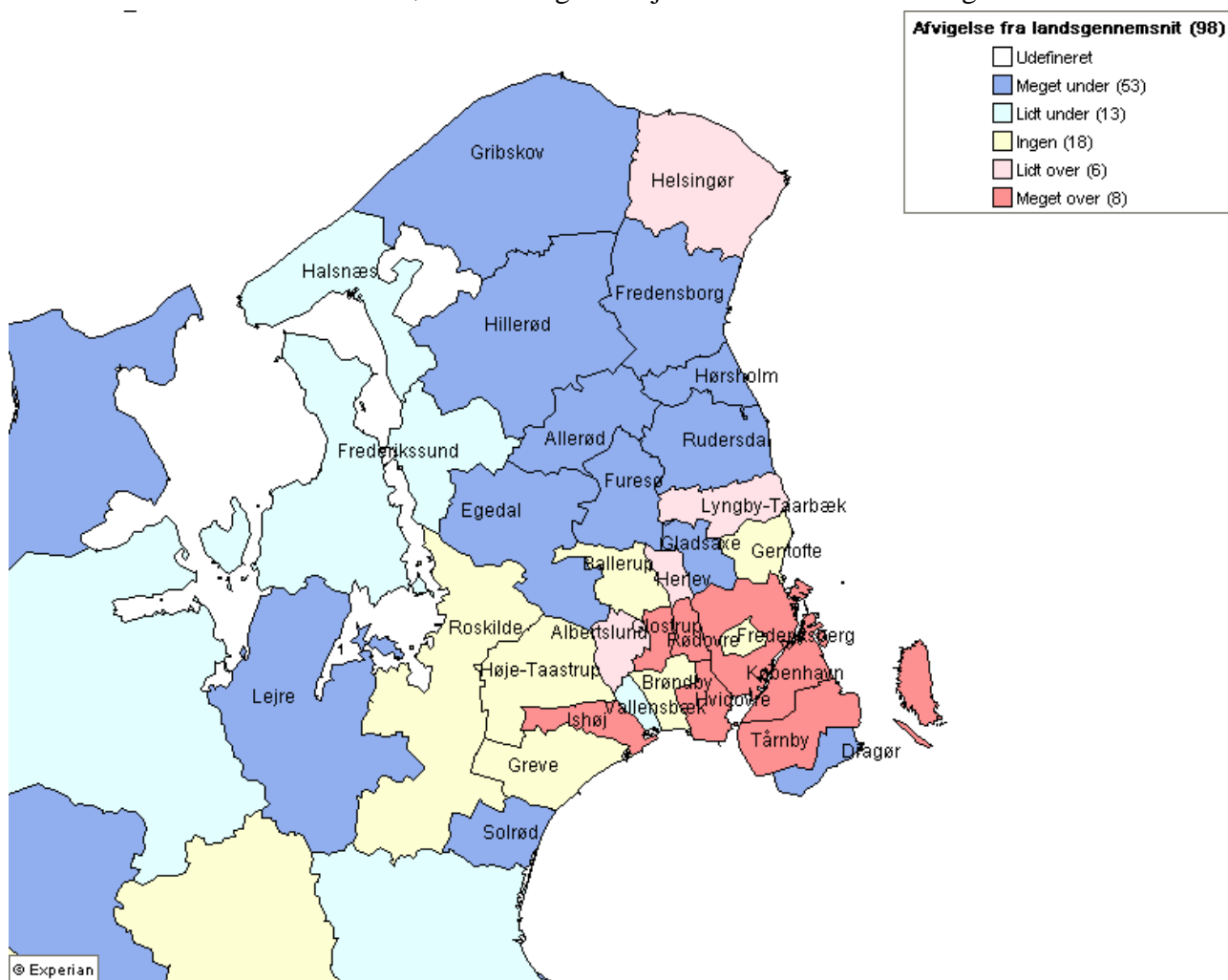
² For afgrænsningen af de anmeldte forbrydelser, se senere.

³ I den tidligere undersøgelse var det Glostrup kommune, der havde det største antal straffelovsovertrædelser pr. 1000 indbyggere, mens det ligeledes var Læsø, der havde det mindste antal straffelovsovertrædelser pr. 1000 indbyggere.

Kort 1. Kriminalitetsniveauet i kommunerne i forhold til landsgennemsnittet

Kort 2. Kriminalitetsniveauet i København og Nordsjælland i forhold til landsgennemsnittet

Kortet viser, at en stor del af kommunerne ligger meget under landsgennemsnittet, og at det primært er i de større byer, Odense, Århus og København og omegn, at kriminalitetsniveauet er højt.

En væsentlig del af forskellene mellem kommunernes kriminalitetsniveauer må antages at bero på, at kommunerne er forskellige med hensyn til bl.a. demografi, urbaniseringsgrad og indbyggernes sociale ressourcer – forhold der generelt har betydning for kriminalitetsniveauet. Formålet med denne undersøgelse er at belyse, *hvilke forhold* der influerer på kriminalitetsniveauet, og *i hvilket omfang* disse forhold kan være med til at forklare variationerne mellem henholdsvis kommunernes og politikredsens kriminalitetsniveau. På baggrund heraf beregnes det forventede kriminalitetsniveau i kommunerne og politikredsene, idet der ved denne beregning tages højde for de forhold, som influerer på kriminalitetsniveauet, og som er med til at skabe forskellene mellem kommunerne.

2. Kriminalitetsoplysninger

For sammenlignelighedens skyld afgrænses anmeldt kriminalitet i denne undersøgelse på samme måde som i den forrige undersøgelse. Anmeldt kriminalitet omfatter således samtlige ejendomsforbrydelser (§ 171, §§ 180-182 og straffelovens 28. kapitel om formueforbrydelser), vold (§§ 119-121, § 123, §§ 133-134b, straffelovens 25. kapitel, §§ 260-262a og §§ 266-266a) og voldtægt mv. (§§ 216-217).⁴ Analysen omfatter herefter godt 436.000 anmeldte lovovertrædelser, hvilket svarer til 98 pct. af samtlige anmeldte straffelovsovertrædelser.

Oplysningerne om anmeldt kriminalitet fordelt på kommuner stammer fra Danmarks Statistiks statistiskbank. Den anmeldte kriminalitet er sat i forhold til folketallet i kommunen eller politikredsen (pr. 1000 indbyggere).

3. Oplysninger om demografiske og socioøkonomiske forhold mv.

I analyserne indgår et antal variabler, som forventes at have indflydelse på kriminalitetsniveauet. Det er variabler, som vedrører sociale, økonomiske, uddannelsesmæssige, erhvervmæssige og demografiske forhold blandt indbyggerne i kommunen eller politikredsen samt urbaniseringsgraden og befolkningstætheden. Variablerne beskriver befolkningens ressourcer, den sociale kontrol, demografiske forhold og kriminalitetsmuligheder.

Til *ressourcer* hører de variabler, som måler befolkningens socioøkonomiske forhold, dvs. variabler som indkomst, uddannelse, ejerskab af egen bolig, kontanthjælpsmodtagere samt husstandenes sammensætning. Den *sociale kontrol* måles ved variablerne urbaniseringsgrad, befolkningstæthed og geografisk mobilitet. *Befolkningsdemografi* måles ved variabler, der angår køn, alder og etnicitet, mens *kriminalitetsmuligheder* omfatter antal alkoholbevillinger, erhvervsbygninger og udpendling. Nogle af variablerne kan angå flere af de nævnte forhold.

Også disse oplysninger stammer fra Danmarks Statistiks statistikbank, idet dog oplysningen om alkoholbevillinger (i politikredsene) stammer fra politiet.

Nedenstående liste omfatter de variabler, som er anvendt i analysen:

- Befolkningstæthed
- Urbanisering
- Fraflytning
- Udpending
- Unge mænd
- Børn og ældre
- Efterkommere og indvandrere

⁴ Denne afgrænsning var oprindeligt inspireret af en tilsvarende svensk undersøgelse.

- Husstande med 1 person
- Enlige kvinder med børn
- Ejerbolig
- Højeste fuldførte kompetencegivende uddannelse
- Personindkomst
- Personer uden ordinær beskæftigelse
- Kontanthjælpsmodtagere
- Børn og unge anbragt
- Erhvervsbygninger
- Alkoholbevillinger i politikreds

Oprindeligt har flere variabler været testet med henblik på at undersøge, om de kunne bidrage til analysen. Det har dog vist sig, at flere variabler er overlappende, idet de angår samme forhold som andre inkluderede variabler. Disse overlappende variabler er udelukket for at undgå risiko for multikollinearitet. Det betyder, at fx variabelen *ejerbolig* er valgt frem for *huse*, idet de to variabler stort set måler det samme og er indbyrdes korrelerede. Bilag 1 omfatter en liste med samtlige mulige variabler og en beskrivelse af, hvordan de er afgrænset.

4. Metode og analyse

Der anvendes en statistisk metode af typen lineær regression til at undersøge, hvilke af de inkluderede faktorer der har betydning for forskellene i kriminalitetsniveauet. Med regressionsanalysen undersøges betydningen af hver faktor for sig, idet der kontrolleres for de andre faktorer. Analysen præsenterer en model, som kun inddrager de faktorer, som har betydning for udfaldet, dvs. kriminalitetsniveauet i kommunerne, og endvidere beregnes det forventede kriminalitetsniveau på baggrund af den model, analysen peger på.

Ved modelsøgningen er anvendt flere strategier, hhv. *forwards*, *backwards* og *enter*, for at finde den model, som indeholder de signifikante variabler, som modellen består af.

Eftersom kriminalitetsfordelingen i kommunerne, jf. kort 1 og 2, tyder på, at det først og fremmest er storbyerne eller kommuner med store byer, der har megen kriminalitet, er der endvidere foretaget særskilte analyser for kommuner med hhv. høj og lav urbaniseringsgrad med henblik på at undersøge, om det er forskellige modeller, der skal forklare kriminalitetsfordelingen i kommunerne. Disse analyser viser dog, at det i vidt omfang er de samme variabler, som inddrages i modellerne for kommuner med høj urbaniseringsgrad som i modellerne for kommuner med lav urbaniseringsgrad.⁵ På den baggrund er det valgt at foretage en analyse med samtlige kommuner.

⁵ Der er forsøgt tre forskellige opdelinger, hvor kommuner med høj urbaniseringsgrad omfatter hhv. 26, 32 og 42 kommuner ud af de 98 kommuner.

5. Hvad influerer på kriminalitetsniveauet

Den endelige model, som forklarer kriminalitetsniveauet i kommunerne, indeholder fire variabler. Det er *enlige kvinder med børn*, *unge mænd*, *husstande med én person* og *urbaniseringsgrad*. Samtlige øvrige variabler, der inddrages i analysen, er insignifikante og bidrager således ikke til modellens forklaringsværdi.

Modellen har en forklaringsværdi på 77,4. Det betyder, at de fire signifikante variabler tilsammen forklarer 77,4 pct. af variationen i kriminalitetsniveauet i kommunerne. I det følgende gennemgås de variabler, som indgår i modellen. Variablerne i modellen nævnes i prioriteret rækkefølge, så den variabel, som bidrager mest til modellens forklaringsværdi, nævnes først, og så fremdeles.⁶

Det skal understreges, at analyserne angår et kommuneniveau i modsætning til et individniveau. Det vil sige, at variablerne først og fremmest må opfattes som indikatorer på omfanget af kriminalitet i kommunerne og ikke som årsager til kriminalitet. Der kan dog også være tale om variablerne mere direkte vedrører kriminalitetens årsager. I bilag 2 vises den endelige model.

5.1. Enlige kvinder med børn

Den variabel, som er det stærkeste tegn på kriminalitetsniveauet i kommunerne, er andelen af enlige kvinder med børn. Modellen viser, at jo flere enlige kvinder med børn der er i en kommune, desto højere er kriminalitetsniveauet. Variablen enlige kvinder med børn er så åbenlyst ikke direkte forbundet med forekomsten af kriminalitet, men skal antagelig ses som indikator på kommunens ressourcer. At variabelen inkluderes i modellen må således antages at betyde, at kommuner med mange enlige mødre har mange ressourcetsvage indbyggere, hvilket generelt er forbundet med et højere kriminalitetsniveau. At enlige kvinder med børn er en indikator på indbyggernes ressourcer, bestyrkes af yderligere analyser, der viser, at denne variabel kan erstattes i modellen af andre variabler, som også beskriver indbyggernes ressourcer, fx *ejerbolig*, *personer uden ordinær beskæftigelse* eller *personer på kontanthjælp*.

5.2. Unge mænd

Modellen viser endvidere, at kommuner, som har en høj andel af unge mænd i alderen 15-39 år, har et højt kriminalitetsniveau. Det er velkendt kriminologisk viden, at unge mænd hører til de mest aktive, hvad angår kriminalitet. Denne variabel kan derfor ikke alene ses som en indikator på megen kriminalitet, men har direkte betydning for forekomsten af kriminalitet.

⁶ Variablen *enlige kvinder med børn* forklarer alene 45,1 pct. af variationen i kriminalitetsniveauet i kommunerne. Når variabelen *unge mænd* inddrages i modellen, stiger forklaringsværdien til 67,8 pct. Når variabelen *husstande med 1 person* inddrages i modellen, stiger forklaringsværdien til 76,2 pct., og når variabelen *urbanisering* inddrages i modellen, stiger forklaringsværdien til 77,4 pct.

5.3. Husstande med 1 person

Variablen husstande med én person indgår ligeledes i modellen og viser, at jo flere husstande med én person, der er i en kommune, desto højere er kriminalitetsniveauet. Variablen er – som variabelen enlige kvinder med børn – et udtryk for indbyggernes ressourcer og betyder således, at kommuner med mange ressourcetsvage indbyggere har et højere kriminalitetsniveau. Yderligere analyser viser også, at denne variabel kan erstattes af andre variabler, som også belyser indbyggernes ressourcer.

5.4. Urbanisering

Den sidste variabel, som inddrages i modellen, er urbanisering, dvs. andelen af kommunens indbyggere, som bor i et byområde. Variablen er dog kun svagt signifikant og på grænsen til den acceptable statistiske usikkerhed ($p=0,033$). Betydningen af urbaniseringsgraden er i den forventede retning, hvilket vil sige, at kommuner med høj urbaniseringsgrad har et højere kriminalitetsniveau end kommuner med lav urbaniseringsgrad. Denne variabel skal antagelig primært tages som udtryk for den ringere sociale kontrol, som er forbundet med områder med en høj urbaniseringsgrad, hvilket er en velkendt kriminogen faktor.

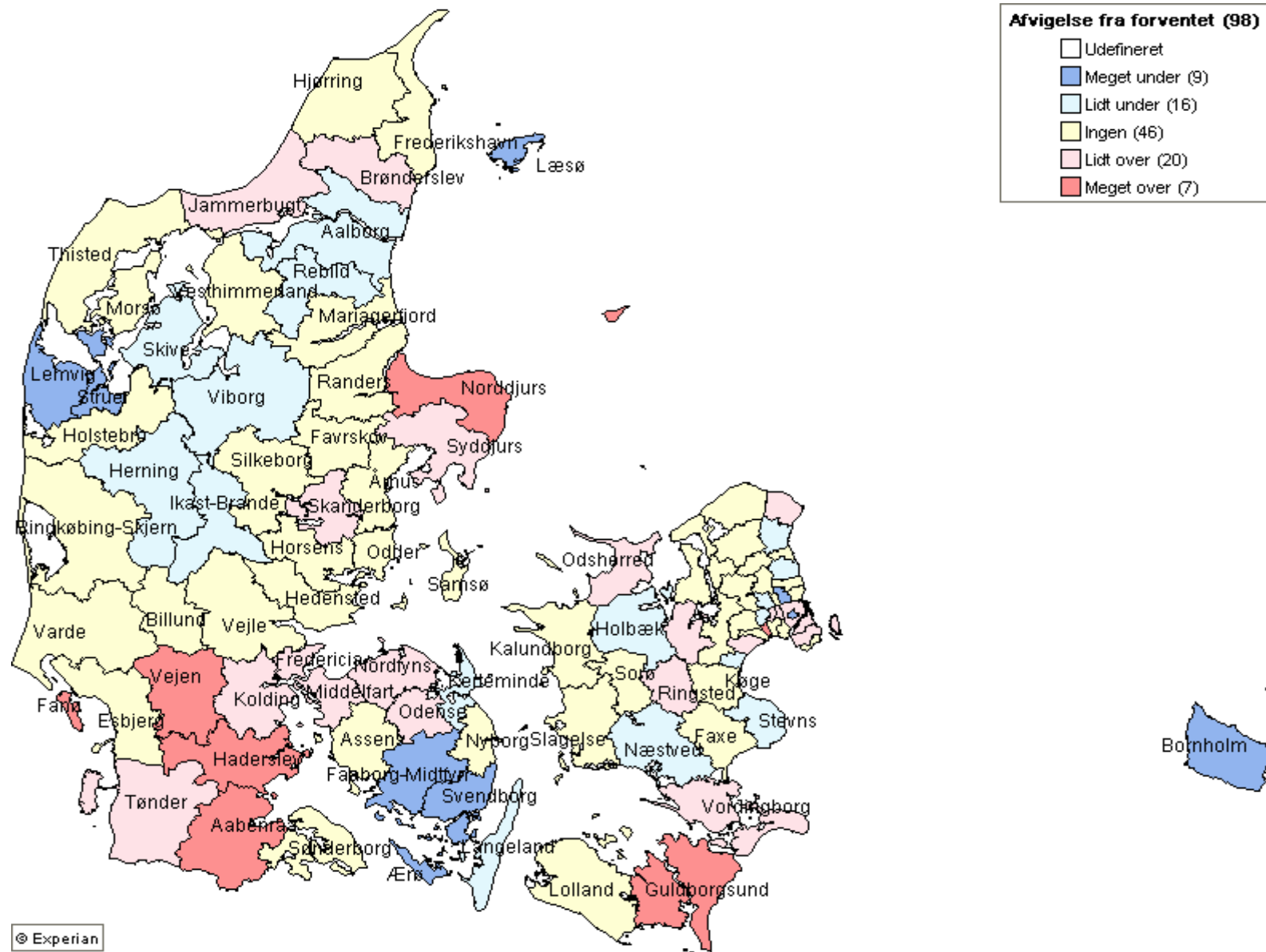
Af bilag 2 fremgår, at der ikke er problemer med multikollonaritet med de resterende variabler i modellen.⁷

6. Forventet kriminalitet i forhold til den faktiske

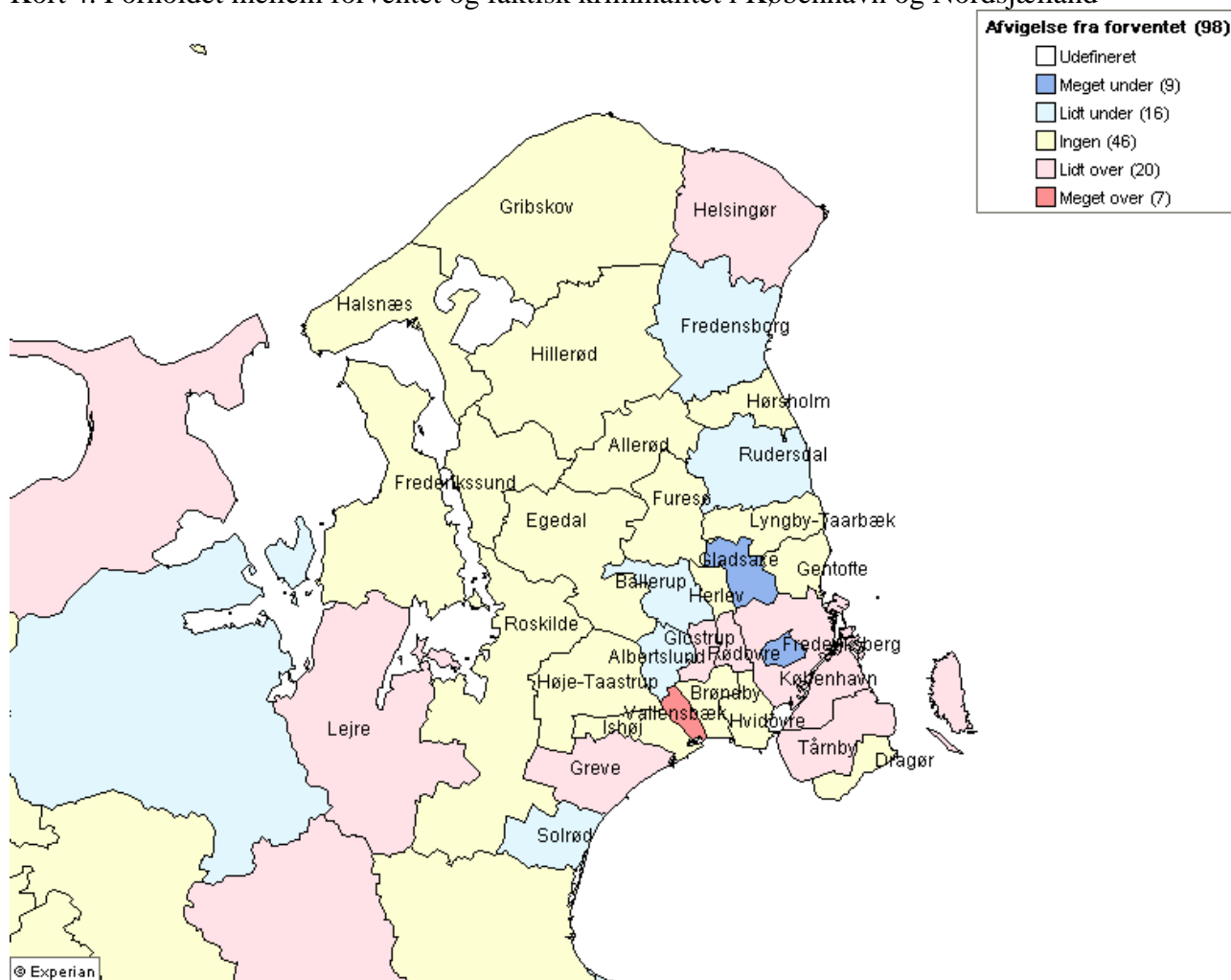
På baggrund af modellen kan det forventede kriminalitetsniveau i kommunerne beregnes, idet der her tages højde for de faktorer, som har betydning for variationen i kriminaliteten mellem kommunerne. Det forventede kriminalitetsniveau kan så sammenlignes med det faktiske anmeldte kriminalitetsniveau i landets kommuner, og der kan på denne baggrund tegnes et nyt danmarkskort, som viser, om kriminalitetsniveauet ligger over eller under det forventede. Disse afvigelser er vist på kort 3 (hele Danmark) og kort 4 (København og Nordsjælland).

⁷ Det betragtes som værende et problem, når VIF-værdien (variance inflation factors) er over 10, eller når Tolerance-værdien er under 0,1 (Landau, Sabine & Brian S. Everitt: *A Handbook of Statistical Analyses using SPSS*. Chapman & Hall, Boca Raton, London, New York, Washington, D.C., 2004). Værdierne i den endelige model ligger inden for de tilladte værdier.

Kort 3. Forholdet mellem forventet og faktisk kriminalitet i kommunerne

Kort 4. Forholdet mellem forventet og faktisk kriminalitet i København og Nordsjælland

I fald det faktiske anmeldte kriminalitetsniveau er mindst 20 pct. lavere end det forventede kriminalitetsniveau, betegnes dette som *meget under* (angivet med mørkeblåt), mens en afvigelse på 10-19 pct. under det forventede betegnes som *lidt under* (angivet med lyseblå farve). Tilsvarende betegnes afvigelser, som er mindst 20 pct. højere end det forventede kriminalitetsniveau, som *meget over* (angivet med mørkerød), og afvigelser på 10-19 pct. over det forventede kriminalitetsniveau som *lidt over* (angivet med lyserød). Afvigelser, som ligger inden for intervallet -9 pct. til +9 pct., betegnes som *ingen afvigelse* mellem det faktiske og det forventede kriminalitetsniveau og er angivet med lys gul.

En sammenligning af kort 1 og kort 3 viser, at der for flertallet af kommunernes vedkommende sker betydelige ændringer. Det er således blot 21 af de 98 kommuner, som stadig har samme farve, dvs. at afvigelsen fra det forventede er på samme niveau som afvigelsen i forhold til landsgennemsnittet.

Ændringerne mellem kort 1 og kort 3 består dels i, at mange kommuner ændres fra at ligge meget under landsgennemsnittet til ikke at afvige fra det, der kunne forventes, og dels i, at det høje fakti-

ske kriminalitetsniveau i de større byer mindskes eller forsvinder. Der bliver således selvsagt færre forskelle mellem kommunerne, når der tages højde for nogle af de forhold, der har betydning for kriminalitetsniveauet. Mens det kun er 18 ud af 98 kommuner, der er på niveau med landsgennemsnittet, jf. kort 1, så drejer det sig om knap halvdelen af kommunerne, 46 af de 98 kommuner, hvor der ikke er nogen afvigelse fra det forventede kriminalitetsniveau, jf. kort 3.

Der er dog også kommuner, som med hensyn til det faktiske kriminalitetsniveau enten ikke afviger fra landsgennemsnittet eller ligger lidt under dette, men hvor de i forhold til det beregnede forventede kriminalitetsniveau ligger meget over dette. Det drejer sig om Norddjurs, Vejen, Haderslev, Aabenraa, Fanø, Guldborgsund og Vallensbæk. Det er uvist, hvad dette skyldes.

Kort 5 viser afvigelsen fra det forventede kriminalitetsniveau i de 12 politikredse. Kortet viser, at i ni af de 12 politikredse er der ingen afvigelse fra det forventede kriminalitetsniveau. Midt- og Vestjyllands Politikreds har et niveau lidt under det forventede, mens Bornholms Politikreds har et niveau meget under det forventede. Endelig har København Politikreds et niveau lidt over det forventede. Ingen politikredse har et kriminalitetsniveau meget over det forventede. Sammenlignet med kommunekortet (kort 3 og 4) er politikredskortet mere farveløst. Det skyldes, at de forskelle der måtte være mellem kommunerne, udlignes i de større politikredse.

Bilag 3 indeholder en oversigt over det faktiske og det forventede kriminalitetsniveau i kommuner og politikredse og deres afvigelse fra det forventede.

7. Diskussion

De spørgsmål, som her diskuteres, angår de muligheder og begrænsninger, en sådan undersøgelse repræsenterer.

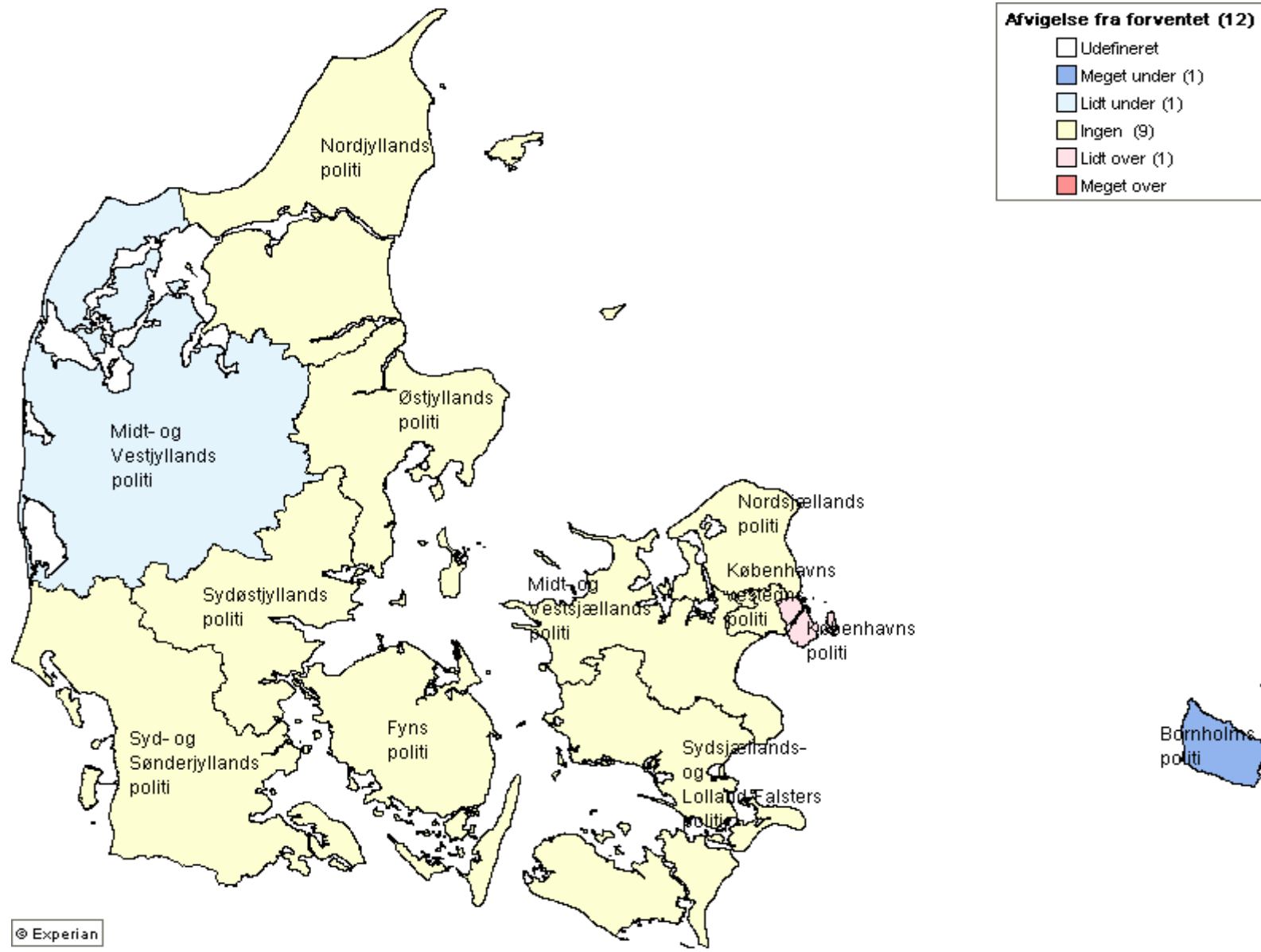
7.1. Registeret kriminalitetsniveau

Undersøgelsen er baseret på den anmeldte registrerede kriminalitet. Som bekendt afviger den reelle kriminalitet fra den registrerede kriminalitet, idet der er et mørketal af ikke anmeldt kriminalitet. Mørketallet er imidlertid kun et problem i denne sammenhæng, såfremt der er regionale forskelle på anmeldelsestilbøjeligheden. Hvorvidt der er det, vides ikke med sikkerhed, men umiddelbart forekommer det ikke sandsynligt, at der findes væsentlige regionale forskelle på dette område.

7.2. Forventet kriminalitetsniveau

Undersøgelsen præsenterer en model, som er et resultat af den statistiske analyse. På baggrund af modellen kan det udregnes, om kommunerne har et kriminalitetsniveau som er højere, lavere eller det samme som forventede, når der tages højde for de faktorer, som har betydning for kriminalitetsniveauet.

Kort 5 Forholdet mellem forventet og faktisk kriminalitet i politikredsene

Analysen viser som nævnt, at fire faktorer er indikatorer på kriminalitetsniveauet i kommunerne: Andelen af enlige kvinder med børn blandt indbyggerne, andelen af unge mænd, andelen af husstande med én person og urbaniseringsgraden i kommunen. Det er altså primært befolkningens ressourcer, som påvirker kriminalitetsniveauet. Som tidligere nævnt viser analyserne, at når faktorerne enlige kvinder med børn og husstande med én person udelades af analysen, kan variablerne erstattes af andre faktorer, som også belyser befolkningens ressourcer.

Ved siden af disse to variabler er andelen af unge mænd i kommunerne også relateret til kriminalitetsniveauet. Dette er umiddelbart til at begribe, eftersom de unge mænd er de mest kriminelt aktive. Det udelukker imidlertid ikke, at denne variabel ikke også kan betragtes som indikator på andre forhold, eksempelvis på høj mobilitet og lav social kontrol, som også har betydning for kriminalitetsniveauet, jf. det følgende. Det ses således af de grundlæggende data, at det i særlig grad er i storbyerne, at der er en overvægt af unge mænd.

Urbaniseringsgraden, der som den sidste faktor også er forbundet med kriminalitetsniveauet, er udtryk for omfanget af social kontrol, som sædvanligvis er ringere i storbyer end i tyndt befolkede områder. I storbyen overvåger man i mindre grad hinandens ting og ejendom, fordi man ikke kender hinanden. Samtidig rummer byen flere kriminalitetsmuligheder – flere mennesker, flere biler, flere butikker mv. – hvilket også har betydning for kriminalitetsniveauet.

Det skal understreges, at den anmeldte kriminalitet, som anvendes i undersøgelsen, angår gerningsstedet og ikke gerningsmandens bopæl. Er der meget kriminalitet i et område, beror det altså på, at der er mange ofre i det område og ikke nødvendigvis, at der er mange gerningsmænd. Ofte tales om indbrud i rigmandsvillaer og i områder, hvor der bor mange velhavende personer. Det er givet, at det kan forholde sig på den måde, men undersøgelsen viser også tydeligt, at det generelt set primært er i områder med mange ressourcetsvage personer, der må forventes meget kriminalitet.

Andre kriminologiske undersøgelser har vist, at lovovertrædere ikke er særligt mobile, men typisk begår kriminalitet i nærheden af deres bopæl. Der kan derfor være grund til at antage, at mange af gerningsmændene bor i det samme område som ofrene.

Indirekte peger undersøgelsen på nogle af de alvorlige konsekvenser, ghettodannelser kan få, idet kriminaliteten antagelig bliver mere koncentreret, når mange ressourcetsvage samles på ét sted. Det er de i forvejen vanskeligt stillede, som især har en risiko for at blive ofre for kriminalitet.

7.3. Faktorer uden betydning for kriminalitetsniveauet

Lige såvel som undersøgelsen belyser, hvilke faktorer der har betydning for kriminalitetsniveauet i kommunerne, fortæller undersøgelsen også, hvilke faktorer der ikke har det. De faktorer, som ikke har selvstændig betydning, når der tages højde for dem, som indgår i modellen, er: Befolkningstæt-

hed, fraflytning, udbetaling, børn og ældre, efterkommere og indvandrere, ejerbolig, højeste fuldførte kompetencegivende uddannelse, personindkomst, personer uden ordinær beskæftigelse, konstanthjælpsmodtagere, børn og unge anbragt uden for hjemmet, erhvervsbygninger og alkoholbevillinger i politikredsen.

Den store fokus på indvandreres og efterkommeres kriminalitet kan sikkert indebære en forventning om, at andelen af indvandrere og efterkommere i kommunerne vil være med til at forklare kriminalitetsniveauet i en kommune. Baggrundstallene viser da også, at der er store variationer mellem kommunerne med hensyn til antallet af indbyggere af fremmed etnisk herkomst. Mens der er 198 indvandrere og efterkommere pr. 1000 indbyggere i Københavns kommune, er der blot 26 pr. 1000 indbyggere i Morsø kommune. Analysen tyder imidlertid ikke på, at andelen af indvandrere og efterkommere kan forklare forskellene i kriminalitetsniveauet. Det skyldes formentlig, at indvandrere og efterkommere kun begår en lille andel af den samlede kriminalitet – dvs. at de etniske danskere tegner sig for den største del af kriminaliteten – og at den overhyppighed af kriminalitet, der eksisterer blandt personer af fremmed etnisk herkomst, langt hen ad vejen hænger sammen med særlige demografiske og socioøkonomiske forhold, som der i forvejen kontrolleres for i modellen.

Man kunne også forvente, at fraflytningsfrekvensen ville være med til at forklare kriminalitetsforskellen, idet en høj mobilitet må antages at svække den sociale kontrol i betydelig grad. Det er dog muligt, at den årlige fraflytningsfrekvens, som er anvendt i denne undersøgelse, er et for simpelt mål for den sociale kontrol, og at andre mål – fx andelen af borgere, som har boet samme sted i mindre end 10 år – ville være med til at forklare kriminalitetsvariationen. Men som nævnt er det muligt, at variabelen 'unge mænd' overlapper med en mobilitetsvariabel som fraflytningsfrekvensen, hvorfor denne ikke får en selvstændig betydning.

Det skal bemærkes, jf. ovenstående bemærkning om fordeling af indvandrere og efterkommere, at den variation, der findes mellem kommunerne med hensyn til de variabler, der indgår i analysen, også har en betydning for, om variablerne overhovedet kan forventes at indgå i forklaringsmodellen. Hvis alle kommuner har en *ensartet* fordeling med hensyn til en bestemt variabel, vil denne variabel naturligvis ikke kunne være med til at forklare en *forskel*. En af de væsentligste demografiske kriminologiske variable er køn, idet mænd som bekendt står for en betydeligt større del af kriminaliteten end kvinder. Når køn ikke indgår selvstændigt i modellen, men alene i kombinationen med alder, skyldes det utvivlsomt, at der er en meget ringe variation mellem kommunerne med hensyn til andelen af mænd: I den kommune med flest mænd pr. 1000 indbyggere er andelen således kun 10 pct. større end i den kommune, der har færrest mænd pr. 1000 indbyggere. Der vil således være forhold, der har en stor betydning for forekomsten af kriminalitet, der alligevel ikke er med til at forklare forskellen i kriminalitetshyppigheden mellem kommunerne.

7.4. Sammenligning med den tidligere undersøgelses resultat

I sammenligning med den tidligere undersøgelse viser denne nye undersøgelse en mere enkel model med blot fire variabler, hvorimod 2003-undersøgelsens model indeholdt otte variabler. Trods de færre variabler er den nye model imidlertid lige så stærk som den tidligere, idet modellernes forklaringsværdi er omtrent den samme: 77 pct. af variationen mellem kommunerne er forklaret i den nye model mod 78 pct. i den tidligere undersøgelse. De to modeller ligner dog hinanden i den forstand, at nogle af de samme variabler indgår i begge modeller (enlige kvinder med børn og urbaniseringsgrad), og for begge modeller gælder, at det overordnet set er befolkningens ressourcer, demografiske forhold samt omfang af social kontrol, som er med til at forklare forskellen mellem kommunernes kriminalitetsniveau.

7.5. Afsluttende bemærkninger

Som nævnt er den model, der er resultatet af analyserne, i stand til at forklare en ganske væsentlig del af variationen i kriminalitetens fordeling. Adgang til endnu flere oplysninger om befolkningen, herunder alkohol- og narkotikamisbrug, vil muligvis kunne forbedre modellerne endnu mere. Det er dog tvivlsomt, om disse informationer ville føje meget til forklaringsværdien, da den, i forhold til hvad man kan forvente i undersøgelser af denne type, i forvejen er ganske stor.

Selv om forklaringsværdien er høj, betyder det ikke, at modellen nødvendigvis er lige god til beregning af den forventede kriminalitet i samtlige kommuner. Der kan være nogle særlige lokale forhold, der gør sig gældende, og som har betydning for, om kommunen har meget eller lidt kriminalitet i forhold til det forventede. For eksempel kan man forestille sig en kommune med en uforholdsmæssig stor andel ældre eller gamle borgere. Alt andet lige vil der i en sådan kommune være lidt kriminalitet. Høj alder indgår imidlertid ikke i forklaringsmodellen som en variabel, der mindsker det forventede kriminalitetsniveau, hvorfor denne kommune – ved sammenligning mellem det faktiske og det forventede kriminalitetsniveau – vil fremstå med et kriminalitetsniveau, der ligger meget under det forventede. Omvendt kan man forestille sig, at der i en kommune er forholdsvis mange kriminalitetsmuligheder i form af mange fritidshuse og erhvervsbygninger. En sådan kommune vil kunne komme til at fremstå som en kommune med en højere kriminalitetsfrekvens end forventet, fordi disse variabler ikke indgår i modellen som nogen, der øger det forventede kriminalitetsniveau.

Det er givet, at sådanne variationer gør sig gældende, og at de kan være med til at forklare de variationer, undersøgelsen peger på med hensyn til forskel mellem faktisk og forventet kriminalitet i kommunerne.

Det interessante spørgsmål er naturligvis, om der også er andet end befolkningssammensætningen og urbaniseringsgrad, der kan forklare kriminalitetsniveauet i en kommune. Er der kommuner med særligt kriminelle indbyggere? Og hvad beror det så i givet fald på? Har forældrene i den kommune

i særlig grad svigtet? Har skolerne i særlig grad svigtet? Eller er det kommunen, som ikke har været tilstrækkelig opmærksom på at sætte ind over for udsatte grupper?

Sådanne spørgsmål kan en undersøgelse af denne type ikke besvare. Undersøgelsens force er at pege på, at kriminaliteten er ulige fordelt i landet, og at denne ulighed i meget høj grad hænger sammen med sociale og demografiske uligheder samt de uligheder, urbaniseringsgraden afspejler, og som relaterer sig til forskelle i det sociale samvær, i sociale kontakter og kendskab beboerne imellem.

Bilag

Bilag 1 Variabelliste

Med mindre andet er nævnt, gælder det for alle variabler, at de vedrører år 2007.

Variabelnavn	Beskrivelse
Befolkningstæthed	Antal indbygger pr. km ²
Urbanisering	Andel af befolkningen som bor i by pr. 1000 indbyggere (2006)
Tilflytning	Antal tilflytninger til kommunen pr. 1000 indbyggere
Fraflytning	Antal fraflytninger fra kommunen pr. 1000 indbyggere
Udpendling	Udpendling pr. 1000 18-59-årige
Indpendling	Indpendling pr. 1000 18-59-årige
10-14 år	Antal 10-14-årige pr. 1000 indbyggere
15-19 år	Antal 15-19-årige pr. 1000 indbyggere
20-24 år	Antal 20-24-årige pr. 1000 indbyggere
25-39 år	Antal 25-39-årige pr. 1000 indbyggere
40 år+	Antal 40-årige og derover pr. 1000 indbyggere
Mænd	Antal mænd pr. 1000 indbyggere
Efterkommere og indvandrere	Antal efterkommere og indvandrere pr. 1000 indbyggere
Husstande med 1 person	Antal husstande med 1 person pr. 1000 husstande
Enlige kvinder med børn	Antal familier bestående af enlige kvinder med børn pr. 1000 familier
Fraskilte	Antal fraskilte pr. 1000 personer, som har indgået ægteskab/partnerskab
Ejebolig	Andel boliger beboet af ejer pr. 1000 boliger
Huse	Antal stuehuse til landbrugsejendomme, parcelhuse, række-, kæde-, og dobbelthuse pr. 1000 boliger
Grundskole og uoplyst	Befolkningens højeste fuldførte uddannelse: Antal personer med grundskole og uoplyst uddannelsesforhold pr. 1000 15-69-årige
Gymnasial uddannelse	Befolkningens højeste fuldførte uddannelse: Antal personer med almen gymnasial og erhvervs-gymnasial uddannelse pr. 1000 15-69-årige
Erhvervsuddannelse og kort videregående uddannelse	Befolkningens højeste fuldførte uddannelse: Antal personer med erhvervsfaglige praktisk og hovedforløb samt kort videregående uddannelse pr. 1000 15-69-årige
Lang, mellemlang og bachelor uddannelse	Befolkningens højeste fuldførte uddannelse: Antal personer med lang, mellemlang og bachelor uddannelse pr. 1000 15-69-årige
Erhvervsindkomst	Erhvervsindkomst (løn og virksomhedsoverskud) i 1000 kr. pr. 1000 indbyggere over 15 år
Personindkomst	Personindkomst i 1000 kr. pr. 1000 indbyggere over 15 år
Beskæftigede	Antal beskæftigede pr. 1000 18-59-årige

Ledige	Antal ledige pr. 1000 18-59-årige
Personer uden ordinær beskæftigelse	Antal personer uden ordinær beskæftigelse pr. 1000 18-59-årige
Kontanthjælpsmodtagere	Antal kontanthjælpsmodtagere pr. 1000 18-59-årige
Udbetalt kontanthjælp	Udbetalt beløb til kontanthjælp i 1000 kr. pr. 1000 18-59-årige (2006)
Andel i industri	Antal ansat i industri pr. 1000 beskæftigede
Andel i landbrug, skovbrug og fiskeri	Antal ansat i landbrug, skovbrug og fiskeri pr. 1000 beskæftigede
Børn og unge anbragt	Børn og unge under 18 år, som anbragt uden for egen hjem pr. 31. dec. pr. 1000 0-17-årige (2005)
Erhvervsbygninger	Antal erhvervsbygninger (fabrikker, værksteder, kontor, handel, lager, off. adm., undervisning, forskning mv.) pr. 1000 bygninger
Sommerhuse	Antal sommerhuse pr. 1000 bygninger
Alkoholbevillinger i politikreds	Det gennemsnitlige antal alkoholbevillinger i politikredsen pr. 1000 indbyggere i politikredsen
Unge mænd	Andel 15-39-årige mænd pr. 1000 indbyggere
Børn og ældre	Andel under 15 år og over 40 år pr. 1000 indbyggere
Kompetencegivende uddannelse	Befolkningens højeste fuldførte uddannelse: Antal personer med erhvervsfaglig praktik og hovedforløb, kort videregående uddannelse, bachelor, mellemlang og lang videregående uddannelse pr. 1000 15-69-årige

Bilag 2 Den endelige model

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,880 ^a	,774	,764	10,2445

a. Predictors: (Constant), Urbanisering (folketal i byer pr. 1000 indbyggere), Husstande med 1 person pr. 1000 husstande, Unge mænd pr. 1000 indbyggere, Enlige kvinder med børn pr. 1000 familier

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	33376,004	4	8344,001	79,505	,000 ^a
	Residual	9760,251	93	104,949		
	Total	43136,256	97			

a. Predictors: (Constant), Urbanisering (folketal i byer pr. 1000 indbyggere), Husstande med 1 person pr. 1000 husstande, Unge mænd pr. 1000 indbyggere, Enlige kvinder med børn pr. 1000 familier

b. Dependent Variable: Faktisk anmeldt kriminalitet pr. 1000 indbyggere

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
		B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
1	(Constant)	-97,167	9,658		-10,061	,000		
	Enlige kvinder med børn pr. 1000 familier	1,122	,197	,413	5,688	,000	,462	2,163
	Unge mænd pr. 1000 indbyggere	,387	,059	,370	6,594	,000	,773	1,293
	Husstande med 1 person pr. 1000 husstande	,119	,021	,301	5,741	,000	,884	1,132
	Urbanisering (folketal i byer pr. 1000 indbyggere)	,026	,012	,162	2,161	,033	,435	2,297

a. Dependent Variable: Faktisk anmeldt kriminalitet pr. 1000 indbyggere

Bilag 3 Afvigelse mellem faktisk og forventet anmeldt kriminalitet

Kommune/politikreds	Faktisk kriminalitet pr. 1000 indbyggere	Forventet kriminalitet pr. 1000 indbyggere	Afgivelse fra forventet
København	151,4	131,8	Lidt over
Frederiksberg	82,8	109,8	Meget under
Dragør	45,4	48,9	Ingen
Tårnby	99,9	84,0	Lidt over
Københavns politi	136,3	124,0	Lidt over
Gentofte	77,0	74,2	Ingen
Lyngby-Taarbæk	92,0	87,9	Ingen
Rudersdal	55,4	64,7	Lidt under
Frederikssund	66,8	63,9	Ingen
Halsnæs	65,2	65,8	Ingen
Fredensborg	57,5	68,4	Lidt under
Egedal	49,4	53,3	Ingen
Gribskov	49,1	52,7	Ingen
Hillerød	64,3	70,8	Ingen
Allerød	53,7	52,6	Ingen
Furesø	61,7	64,5	Ingen
Helsingør	95,7	81,2	Lidt over
Hørsholm	61,6	58,8	Ingen
Nordsjællands politi	67,8	68,1	Ingen
Ballerup	82,2	91,1	Lidt under
Gladsaxe	63,6	95,9	Meget under
Herlev	93,8	96,0	Ingen
Hvidovre	101,1	97,1	Ingen
Rødovre	106,9	95,2	Lidt over
Albertslund	88,8	109,6	Lidt under
Brøndby	85,3	92,0	Ingen
Glostrup	114,4	96,7	Lidt over
Høje-Taastrup	82,7	88,4	Ingen
Ishøj	109,8	101,2	Ingen
Vallensbæk	68,6	53,7	Meget over
Københavns Vestegns politi	88,4	94,1	Ingen
Lejre	41,0	37,3	Lidt over
Greve	76,7	68,2	Lidt over
Roskilde	82,2	79,4	Ingen
Solrød	55,4	63,1	Lidt under
Holbæk	65,5	74,5	Lidt under
Kalundborg	68,0	65,4	Ingen
Ringsted	80,0	71,6	Lidt over
Odsherred	61,7	53,2	Lidt over
Køge	71,7	75,6	Ingen
Stevns	35,2	42,6	Lidt under
Midt- og Vestsjællands politi	68,2	67,6	Ingen
Faxe	56,4	57,1	Ingen
Sorø	56,4	59,5	Ingen

Slagelse	81,7	79,5	Ingen
Næstved	64,4	72,9	Lidt under
Vordingborg	66,6	58,8	Lidt over
Guldborgsund	72,4	60,2	Meget over
Lolland	64,9	61,2	Ingen
Sydsjællands- og Lolland-Falsters politi	68,2	66,4	Ingen
Bornholm	41,7	57,3	Meget under
Bornholms politi	41,6	57,3	Meget under
Nordfyns	50,6	46,0	Lidt over
Kerteminde	51,0	58,7	Lidt under
Odense	110,0	97,5	Lidt over
Assens	50,5	52,5	Ingen
Faaborg-Midtfyn	38,5	51,9	Meget under
Svendborg	54,3	73,1	Meget under
Langeland	40,5	44,8	Lidt under
Ærø	30,2	42,0	Meget under
Nyborg	62,0	61,2	Ingen
Middelfart	68,2	57,3	Lidt over
Fyns politi	74,4	72,9	Ingen
Sønderborg	63,4	68,4	Ingen
Aabenraa	79,7	63,2	Meget over
Tønder	62,6	54,5	Lidt over
Haderslev	78,9	64,1	Meget over
Vejen	70,0	55,8	Meget over
Esbjerg	76,4	80,4	Ingen
Varde	57,2	52,3	Ingen
Fanø	75,4	55,4	Meget over
Syd- og Sønderjyllands politi	70,9	65,9	Ingen
Billund	55,6	61,4	Ingen
Fredericia	92,6	83,3	Lidt over
Kolding	93,2	78,7	Lidt over
Vejle	72,9	68,1	Ingen
Horsens	75,6	78,6	Ingen
Skanderborg	58,8	53,3	Lidt over
Hedensted	46,4	47,9	Ingen
Sydøstjyllands politi	74,1	69,5	Ingen
Ikast-Brande	52,1	63,9	Lidt under
Silkeborg	61,6	67,5	Ingen
Herning	54,7	66,1	Lidt under
Ringkøbing-Skjern	51,5	49,1	Ingen
Skive	52,9	61,4	Lidt under
Viborg	55,9	65,7	Lidt under
Holstebro	61,5	67,6	Ingen
Lemvig	36,1	46,1	Meget under
Thisted	51,2	51,1	Ingen
Morsø	53,7	50,5	Ingen
Struer	40,5	58,1	Meget under
Midt- og Vestjyllands politi	54,3	61,3	Lidt under
Århus	111,0	102,9	Ingen
Odder	47,2	52,1	Ingen

Randers	75,7	76,6	Ingen
Norrdjurs	78,0	59,6	Meget over
Syddjurs	57,1	48,8	Lidt over
Samsø	43,3	43,7	Ingen
Favrskov	50,6	49,4	Ingen
Østjyllands politi	90,4	84,2	Ingen
Vesthimmerlands	61,8	56,5	Ingen
Aalborg	79,7	90,4	Lidt under
Rebild	38,2	44,4	Lidt under
Jammerbugt	52,6	45,0	Lidt over
Mariagerfjord	54,3	55,4	Ingen
Brønderslev	59,9	54,7	Lidt over
Læsø	13,1	18,4	Meget under
Frederikshavn	67,2	63,3	Ingen
Hjørring	66,6	64,0	Ingen
Nordjyllands politi	67,0	69,3	Ingen